

Hankele sotsiaalne **mööde**

Klišeelik arusaam riigihankest kujutab pilti armutust oksjonist, kus edu tagab vaid väiksem hinnanumber. Selle nimel ohverdatakse nii kvaliteet, innovatiivsus kui ka töötajate ja alltöövõtjate õigused.

Hiljutine kohtupraktika lubab aga vastupidist. Üldreegel on, et hankija peab säästma rahalisi vahendeid ja eelistama majanduslikult soodsaimat pakumust. Kas parimat hinna ja kvaliteedi suhet või väiksemat rahahulka, mis kokkuvõttes millegi eest maksta tuleb. Erand on seaduses soovitus eelistada keskkonnasäästlikke lahendusi. Euroopa riigihankedirektiivi preambula kohaselt tuleb aga sotsiaalseid kaalutlusi käsitada samal moel kui keskkonnakaitselisi. Sellest lähtuvalt avaldas Euroopa Komisjon juhise sotsiaalsete kriteeriumide arvestamiseks riigihangetes.

Juuni alguses jõustusid Tartu ringkonnakohtu otsused Ida-Viru ühistranspordihankes, kus kohus sisuliselt kinnitas hankija õigust rakendada riigihankes sotsiaalseid kriteeriume. Hankija oli seadnud

VEIKO VASKE
Advokaadibüroo SORAINEN jurist

Võib arvata, et hankijad hakkavad sotsiaalseid kriteeriume senisest julgemalt kasutama.

üheks pakujate kvalifitseerimise tingimuseks kollektiivlepingute korrektse täitmise viimase kolme aasta jooksul ja hindamise üheks kriteeriumiks kollektiivlepingu olemasolu Ida-Virumaal.

Kvalifitseerimise tingimuse osas jõudis kohus järeldusele, et busiliiniveo riigihanke võidakis isik, kes oleks usaldusväärne ning peab oma sektoris sõlmitud kokkulepetest kinni. Mitteusaldusväärset, kokkuleppeid ja seadust rikkuvad pakujad

hoiavad seeläbi kokku kulusid ja saaks võrreldes ausate pakujatega hinnaelise. Hankija otsustas õigesti, et hankemenetlusest tuleb kõrvaldada autoettevõtja, kes töötaja palga alamääradest ning töö- ja puhkeaja nõuetest kinni ei pea.

Pakkumuste hindamise kriteeriumi osas asus kohus seisukohale, et kollektiivlepingu olemasolu kui töörahu tagamise abinõu vähendab streigi või töösulu toimumise tõenäosust ja seega on kollektiivlepingut omava pakkuja teenuse kvaliteet eeldatavalt kõrgem.

Lisaks stabiilsema ja kvaliteetsema teenuse saamisele võimaldab kollektiivlepingu nõue hankijal näidata üles ka suuremat sotsiaalset vastutustunnet ja vähendada võimalusi, et avaliku raha eest teenuseid osutavad ettevõtjad rikuksid töötajate õigusi. Võib arvata, et hankijad hakkavad sotsiaalseid kriteeriume nii sobivate pakkuja väljasõelumisel kui ka parima pakumuse valimisel senisest julgemalt kasutama. Olgu selleks siis kollektiivlepingu olemasolu, ealise või soolise võrdõiguslikkuse tagamine vms.

